

Lausunto/ Toisen asteen maksuttomuuden ulottaminen toisen asteen vaihto-opiskelijoihin

AFS Intercultural Programs ry kiittää mahdollisuudesta lausua ao. asiassa ja haluaa lisäksi kiinnittää huomiota asiasta jo opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa 2.12.2021 käytyihin keskusteluihin. AFS Intercultural Programs Finland ry vastaanottaa vuosittain noin 150 toisen asteen vaihto-opiskelijaa Suomeen. Nämä opiskelijat sijoittuvat pääosin lukio-opetuksen piiriin koko Suomessa.

AFS Intercultural Programs Finland ry haluaa kiinnittää opetus- ja kulttuuriministeriön huomion seuraavaan:

1. Pidämme toisen asteen oppimateriaalien maksuttomuuden ulottamista vain suomalaisiin oppilaisiin ongelmallisena seuraavista syistä:

1. Yhdenvertaisuus
  - Ulkomaalaisten poissulkeminen asiassa sen takia, että he ovat ulkomaalaisia on nuoren kotimaahan perustuvaa diskriminointia.
  - Suomi on tietomme mukaan ainoa AFS-maa (n. 60 maata), missä nuoret olisivat eriarvoisessa asemassa suhteessa oman maan lukioikäisiin.
  - Suomessa vaihto-oppilaat ovat oikeutettuja esim. maksuttomaan kouluruokailuun, joten oppimateriaalien jättäminen maksuttomuuden ulkopuolelle kuulostaa erikoiselta rajaukselta.
2. Suomeen tulevat vaihto-oppilaat toteuttavat Suomen toisella asteella OPS:in mukaista kansainvälisyyden edistämistä.
3. Yleishyödyllisten, voittoa tavoittelemattomien vaihto-oppilasjärjestöjen toimintaedellytyksen jatkuminen
  - AFS:lle siirtyvä kustannusvaikutus on merkittävä, ja muodostaa riskin järjestömme toimintaedellytyksille. Toimintamme jatkuvuus on tärkeää mm. edellä mainitun "kotikansainvälistymis"-tavoitteen toteutumiseksi. Väistämättömät ulkomaisiin nuoriin kohdistuvat hinnankorotukset järjestömme toimesta tulee johtamaan volyymin merkittävään laskuun, toisin sanoen Suomeen saapuva kansainvälisten vaihto-oppilaiden määrä tulee romahtamaan tai loppumaan kokonaan.
  - OKM on perustellut aikasempaa kielteistä suhtautumistaan asiaan mm sillä, että järjestömme tulisi hoitaa ulkomaalaisten oppilaiden maksullinen opetus mm.

sponsoroinnin keinoin. Poliisi on kuitenkin rahankeruulain pykälien perusteella evännyt järjestötämme mahdollisuuden tehdä yrityksiä stipendejä.

4. Suomen maine koulutuksen ykkösmaana
  - Suomea pidetään maailmalla tasa-arvon, opetuksen ja koulutuksen “mallimaana”, ja päätös syrjiä ulkomaalaisia oppilaita oppimateriaaliasiassa on jo herättänyt hämmennystä AFS:n kansainvälisessä verkostossa ja päätoimistossa AFS Internationalissa (perustettu USAssa 1914).
5. Myös vaihto-oppilaaksi lähteminen Suomesta muihin maihin muuttuu mahdolliseksi vain varakkaille
  - Mikäli järjestö joutuu siirtämään ei-kierrätettävistä digikirjoista johtuvan kustannusten nousun suoraan hintoihin, myös suomalaisten nuorten vaihto-oppilasmatkojen hinnat nousevat entisestään ja muodostuu riski, että vain varakkaiden suomalaisten perheiden lapsilla on mahdollisuus lähteä vaihtoon.

2. Ratkaisuehdotus perusteluineen: maksuttomat oppimateriaalit ulotetaan koskemaan myös ulkomaalaisia vaihto-opiskelijoita: sekä lukukausi- (5 kk) että lukuvuosi (10 kk) -vaihto-oppilaita

- Yhdenvertaisuus:
  - Suomessa tarjotaan koko ikäluokalle maksuton opetus riippumatta oppilaan taustasta.
  - Ulkomaalaiset oppilaat ovat tulleet kouluohjelmaan, jossa koulutetaan oppivelvollisuuden piirissä olevia nuoria
  - Moraaliset ja muut sitouksemme EU:ssa ja muualla maailmassa: miten kohtelemme ulkomaalaisia vs. miten suomalaisia kohdellaan ulkomailla.
- Suomi halutaan pitää kansainvälisenä ja kaikille nuorille perheen tulotasoon katsomatta halutaan tarjota järkevä mahdollisuus lähteä vaihtoon.
- AFS:n (eikä varmasti muidenkaan vaihto-oppilastoimijoiden) ei ole tarkoitus käyttää systeemiä hyväksi.
- Ulkomaalaiset vaihto-oppilaat ei tarkoita isoja massoja, muutamia satoja oppilaita vuodessa (AFS on suurin, 150 oppilasta vuodessa; tietojemme mukaan YFUlla noin 40 oppilasta vuodessa).

Toivomme, että keskustelua oppimateriaalien maksuttomuudesta myös ulkomaalaisille vaihto-opiskelijoille voidaan jatkaa tämän ratkaisuehdotuksen mukaisesti.

Ystävällisesti,

Helsingissä 3.2.2022

Anja Kahri

Toiminnanjohtaja

AFS Intercultural Programs Finland ry

Anni Siltanen

Hallituksen varapuheenjohtaja

AFS Intercultural Programs Finland ry